

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

1.1.2026
luvn.fi

Grunder för beviljande av tjänster för äldre

Serviceområdesdirektör för tjänster för äldre
3.12.2025 § 23

Innehåll

1	Allmänna grunder för beviljande av tjänster	1
1.1	Lagstiftning som styr beviljandet av tjänster	1
1.2	Lagen om hemkommun	1
2	Att ansöka om tjänster, beviljande av tjänster och beslut om tjänster	2
3	Stödtjänster för boende hemma	4
3.1	Måltidstjänst	4
3.2	Städtjänst	5
3.3	Klädvård	6
3.4	Trygghetsservice	8
3.5	Uträttande av ärenden	10
4	Hemvård	12
4.1	Tillfällig hemsjukvård	13
4.2	Tillfällig hemvård	14
4.3	Säker läkemedelsbehandling	15
4.3.1	Läkemedelsautomat	17
4.3.2	Dosdispensering av läkemedel	18
4.4	Regelbunden hemvård	18
4.5	Hemvård på distans	21
4.6	Distanskontakt som stödtjänst	22
4.7	Övriga förutsättningar för genomförandet av tjänsterna	23
4.8	Avslutande av hemvårdens tjänster	25
5	Rehabilitering.....	26
5.1	Hemrehabilitering	27
5.2	Rehabiliterande dagverksamhet	29
6	Närståendevård.....	31
6.1	Vårdberoendegrupper (vuxna > 18 år)	33
7	Familjevård för äldre.....	36
7.1	Familjevård som en tjänst som produceras i hemmet	36
7.2	Familjevård i familjevårdarens privata hem (familjehem)	37
8	Kortvarig bedömnings- och rehabiliteringsperiod	39
9	Boendeservice	40
9.1	Gemenskapsboende i en boendeenhet för äldre	40

9.1.1	Måltidstjänst som stödtjänst inom gemenskapsboende	42
9.1.2	Städtjänst som stödtjänst inom gemenskapsboende	43
9.1.3	Klädvårdstjänst som stödtjänst inom gemenskapsboende	43
9.1.4	Trygghetsservice som stödtjänst inom gemenskapsboende	44
9.1.5	Uträttande av ärenden som stödtjänst inom gemenskapsboende	46
9.2	Kortvarigt boende med heldygnsomsorg	47
9.3	Långvarigt boende med heldygnsomsorg	49

1 Allmänna grunder för beviljande av tjänster

1.1 Lagstiftning som styr beviljandet av tjänster

Vid beviljandet av tjänster iakttas den gällande lagstiftningen om ordnande av social- och hälsovård. Centrala lagar som styr beviljandet av tjänster är:

- Socialvårdslagen (1301/2014)
- Hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010)
- Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000)
- Lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992)
- Lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012)
- Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992)
- Lagen om välfärdsområden (611/2021)
- Lagen om stöd för närståendevård (937/2005)
- Familjevårdslagen (263/2015)
- Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021)
- Lagen om hemkommun (201/1994)
- Lag om funktionshindersservice (675/2023)

1.2 Lagen om hemkommun

Beviljandet av tjänster förutsätter att klienten faktiskt bor i någon av kommunerna i Västra Nylands välfärdsområde i enlighet med vad som fastställs i lagen om hemkommun (201/1994).

I brådskande situationer tryggas den nödvändiga omsorgen och försörjningen för en person som vistas i välfärdsområdet enligt socialvårdslagen (12 §).

Om en person är placerad i familjevård eller i boende som ordnats med stöd av service på institution eller boendeservice i en annan kommun än hemkommunen och personen använder sig av rätten att välja hemkommun enligt 3 a § i lagen om hemkommun, har det välfärdsområde inom vars område den nya hemkommunen ligger ansvaret för att ordna tjänsterna från och med flyttningsdagen i enlighet med 54 § i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Vid flytt från ett välfärdsområde till ett annat tillämpas 55 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. I så fall kan den som önskar flytta och bli invånare i en kommun som ligger inom ett annat välfärdsområdes område, men på grund av ålder eller funktionsnedsättning eller av någon annan liknande orsak inte kan bo där utan familjevård, service på institution eller boendeservice, ansöka om dessa tjänster och därtill andra socialtjänster som hen behöver hos det välfärdsområde inom vars område kommunen i fråga ligger, på samma grunder som om hen var invånare i kommunen.

2 Att ansöka om tjänster, beviljande av tjänster och beslut om tjänster

Beviljandet av tjänster grundar sig på en bedömning av behovet av service och på en klientplan. Tjänster beviljas på basis av en utredning av servicebehovet, till exempel på grund av sjukdom, funktionsvariation, nedsatt funktionsförmåga och särskild familje- eller livssituation, till personer som behöver hjälp med att sköta uppgifter och funktioner som hör till boende, vård och omsorg, främjande och upprätthållande av funktionsförmågan, uträttande av ärenden samt med övriga delar av det dagliga livet.

Som ny klient kan man få tillgång till tjänsterna genom att kontakta Seniorinfo. Närmare kontaktuppgifter och kontaktsätt finns på webbplatsen www.luvn.fi/sv. Om personen redan har en klientrelation inom tjänsterna för äldre ska hen kontakta den egna kontaktpersonen eller parten som tillhandahåller tjänsten.

Klientens servicebehov bedöms på ett övergripande sätt. Bedömningen av servicebehovet ska inledas utan dröjsmål och slutföras utan ogrundat dröjsmål. För personer över 75 år ska bedömningen inledas senast den sjunde vardagen räknat från tidpunkten då klienten, en anhörig till klienten eller en annan person har kontaktat socialservicen för att få tjänster.

Bedömningen av servicebehovet är avgiftsfri för klienten. I helhetsbedömningen ägnas uppmärksamhet åt personens fysiska dagliga funktionsförmåga, psykosociala välbefinnande och vilka hinder för funktionsförmågan som finns i boendemiljön samt personens ekonomiska möjligheter och de anhörigas och frivilligas möjligheter att stödja klienten i vardagen.

Vid bedömningen av servicebehovet används RAI-bedömningsmetoden och andra pålitliga indikatorer för funktionsförmåga och vårdbehov. Resultatet av en enskild indikator för funktionsförmågan är inte en grund för beviljande av en tjänst eller för att få assistans eller stöd. Vid bedömningen av servicebehovet övervägs alltid i första hand möjligheterna med teknologiska lösningar för att möta klientens behov, och först därefter bedöms lämpligheten av andra serviceformer. Beslutet om beviljande av service fattas utifrån en bedömning av klientens helhetssituation. Bedömningen görs i samarbete med klienten och vid behov med klientens anhöriga och andra närstående.

Tjänsterna som beviljats klienten kan utökas eller minskas, eller tjänsterna kan avslutas helt och hållet när klientens funktionsförmåga och/eller servicebehovet förändras. Tjänster kan beviljas för en viss tid eller fortlöpande.

Av tjänsterna för stöd för boende hemma är stödtjänsterna, distanstjänsterna och de rehabiliterande tjänsterna primära tjänster för att stöda klienten med att klara vardagen och upprätthålla funktionsförmågan. Av hemvårdens tjänster är regelbunden hemvård det sista alternativet.

3 Stödtjänster för boende hemma

Med stödtjänster avses tjänster som stöder klientens möjligheter att så självständigt som möjligt klara av funktioner som hör till det dagliga livet, samt tjänster med hjälp av vilka personen kan få innehåll i livet som ger välbefinnande.

Som stödtjänster enligt 19 § i socialvårdslagen ordnas enligt personens individuella behov:

- 1) måltidstjänst,
- 2) klädvårdstjänst,
- 3) städtjänst,
- 4) uträttande av ärenden,
- 5) tjänster som främjar eller stöder delaktighet och socialt umgänge.

Utöver stödtjänsterna enligt 19 § i socialvårdslagen kan trygghetsservice beviljas som stödtjänst.

Stödtjänster ordnas för personer som behöver den på den grunden att deras funktionsförmåga är nedsatt på grund av hög ålder, sjukdom eller skada eller av någon annan motsvarande orsak. Dessutom ordnas stödtjänster för personer som behöver sådana på grund av en särskild familje- eller livssituation.

3.1 Måltidstjänst

Måltidstjänsten består av frysta måltider som levereras hem. Måltiderna som erbjuds följer näringsrekommendationerna för äldre. Tjänsten omfattar vid behov specialdieter.

Grunder för beviljande av tjänsten

Måltidsservice kan beviljas som enda tjänst eller vid sidan om andra tjänster utifrån en bedömning av servicebehovet och vid behov av näringstillståndet.

Måltider som levereras hem är avsedda för klienter vars funktionsförmåga är nedsatt så att ett eller flera av villkoren nedan uppfylls:

- Klienten klarar inte själv eller med stöd av sina anhöriga att ta hand om sina måltider (gå till butiken, laga mat, röra på dig).
- Klienten kan inte gå äta måltider utanför hemmet.
- Klienten är konvalescent och behöver god näring som stöd till sin rehabilitering.
- Klienten har bevisligen en dålig näringsstatus som kräver åtgärder.

Måltidstjänsterna kan också beviljas för att trygga åldersanpassat utökat näringsintag med hänsyn till specialdieter. Näringsstatus bedöms med en mätare som lämpar sig för det (RAI, MNA).

3.2 Städtjänst

Städtjänsten kan omfatta underhållsstädning av hemmet, till exempel dammsugning, dammtorkning, att tvätta golvet eller toaletten.

Städtjänsten omfattar inte storstädning, fönstertvätt eller piskning av mattor. Tjänsten produceras i första hand med servicesedel. Tjänsten kan fås på vardagar (mån–fre) kl. 7–18.

Grunder för beviljande av tjänsten

Städtjänst kan beviljas personer vars funktionsförmåga är långvarigt nedsatt och som inte själv kan köpa eller på annat sätt ordna tjänsten till sitt hem.

Städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden är behovsprövade tjänster och beviljas utifrån en bedömning av servicebehovet. Tjänsterna riktas till personer i en ekonomiskt sämre situation, vilket innebär att man i bedömningen utreder och beaktar klientens ekonomiska situation. Som riktgivande inkomstgränser används inkomstgränserna för beviljande av folkpension.

För att redogöra för sin ekonomiska situation lämnar klienten in sitt senaste beskattningsbeslut. Beslutet fattas inte enbart utifrån klientens inkomster och att inkomstgränsen överskrids är inte i sig en grund för ett negativt servicebeslut. Tjänsten kan beviljas som enda tjänst. Inkomstgränsen justeras årligen enligt folkpensionsindex. Frontveteraner med frontmannatecken, fronttjänsttecken, eller fronttecken, beviljas stödtjänster enligt klientplanen oberoende av inkomster och tillgångar.

Ordnande av tjänsten

Tjänsten är huvudsakligen avsedd för klienter över 65 år och verkställs i första hand med servicesedel. Servicesedel beviljas i regel för två (2) timmar per månad. Städningssedelns värde bestäms enligt det värde som Västra Nylands välfärdsområdesstyrelse har fastställt.

Om klienten inte har möjlighet att använda servicesedeln, ordnas tjänsten som en köpt tjänst. Stödtjänster som ordnas som en köpt tjänst och med servicesedel (städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden) kan beviljas för sammanlagt högst åtta (8) timmar per månad.

3.3 Klädvård

Med klädvård avses tvätt och efterbehandling av kläder utanför hemmet. Klädvård omfattar tvätt och upphängning av brukskläder och sängkläder i klientens hem eller i husbolagets tvättstuga. Klädvården kan också omfatta vikning av kläder och placering av dem på rätt plats. Klädvård omfattar inte handtvätt av textilier eller mangling av sängkläder.

Tjänsten ordnas som en köpt tjänst. Tjänsten kan fås på vardagar (mån-fre) kl. 7–18.

Grunder för beviljande av tjänsten

Städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden är behovsprövade tjänster och beviljas utifrån en bedömning av servicebehovet.

Tjänsterna riktas till personer i en ekonomiskt sämre situation, vilket innebär att man i bedömningen utreder och beaktar klientens ekonomiska situation. Som riktgivande inkomstgränser används inkomstgränserna för beviljande av folkpension.

För att redogöra för sin ekonomiska situation lämnar klienten in sitt senaste beskattningsbeslut. Beslutet fattas inte enbart utifrån klientens inkomster och att inkomstgränsen överskrids är inte i sig en grund för ett negativt servicebeslut. Tjänsten kan beviljas som enda tjänst.

Inkomstgränsen justeras årligen enligt folkpensionsindex.

Frontveteraner med frontmannatecken, fronttjänsttecken, eller fronttecken, beviljas stödtjänster enligt klientplanen oberoende av inkomster och tillgångar.

Tjänsten är avsedd för tvätt av brukskläder och sängkläder när klienten inte själv eller med assistans kan sköta sin tvätt.

Ordnande av tjänsten

Klädvård kan i undantagsfall ordnas även utanför hemmet när det

inte ryms en tvättmaskin i bostaden och husbolaget inte har en

tvättstuga och klienten inte kan använda tvätteritjänster med assistans.

Tjänsten ordnas som en köpt tjänst för klienten. Stödtjänster som ordnas som en köpt tjänst (städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden) kan beviljas för sammanlagt högst åtta (8) timmar per månad.

3.4 Trygghetsservice

Med hjälp av trygghetsservicen får man assistans i en plötslig situation. Användning av trygghetsservicen gör det möjligt att få icke-brådskande hjälp till hemmet dygnet runt. Trygghetsservicen ansvarar inte för assistansuppdrag som planerats på förhand.

Syftet med trygghetsservicen är att öka säkerheten och minska oron när klientens funktionsförmåga är nedsatt och hen har en risk att falla, få anfall eller har en minnessjukdom.

Med trygghetsservice avses en tjänst som omfattar en lämplig säkerhetsanordning för klientens bruk, mottagning av larm dygnet runt via anordningen, bedömning av behovet av hjälp efter larmet och tryggad tillgång till hjälp oberoende av tiden på dygnet.

Säkerhetsutrustningen omfattar ett trygghetslarm som består av två delar: en fast centralenhet och en larmknapp som användaren bär med sig (rund handleden eller i ett halsband).

Grunder för beviljande av tjänsten

Trygghetsservice kan beviljas som enda tjänst utifrån en bedömning av servicebehovet.

Trygghetsservice ordnas för klienter som behöver den på grund av sjukdom, hög ålder, funktionsnedsättning eller någon annan motsvarande orsak som försvagar funktionsförmågan.

I första hand är tjänsten lämplig för:

- För en ensamboende person som på grund av nedsatt funktionsförmåga har fallrisk/-benägenhet och känsla av otrygghet.
- Personer som har en hälsorelaterad orsak som kräver hjälp och inte kan ringa efter hjälp på egen hand.
- Personer har en hälsorelaterad orsak som försvårar ditt dagliga liv och därmed orsakar risksituationer.

Det är nödvändigt att användaren av trygghetsarmbandet kan trycka på larmknappen och förstå dess syfte. Om det konstateras att klienten inte kan använda trygghetsarmbandet, kartläggs ett annat lämpligt alternativ för klienten enligt vad som finns tillgängligt.

RAI-bedömningsverktyget kan användas för att bedöma fallrisken och risken för att gå vilse.

Ett armband med GPS kan beviljas om det finns en risk att klienten går vilse. För personen som använder GPS-armbandet ska utses två anhöriga som tar emot beskedet om larm.

Tilläggsutrustning

Utifrån bedömningen av servicebehovet kan klienten även beviljas dörrlarm och spisvakt som separat tilläggsutrustning. Grunden för beviljande av tilläggsutrustning är tryggande av klientens boende hemma i situationer, där klienten inte uppfyller kriterier för serviceboende med heldygnsomsorg.

Dörrvakten finns tillgänglig som en grundmodell och ett smart alternativ. Dörrvakten övervakar användningen av dörren enligt villkor som skapats enligt klienten och gör vid behov ett automatiskt larm. Den smarta dörrvaktens egenskaper minskar antalet onödiga larm.

Spisvakten övervakar spisens temperatur och bryter vid behov elen och gör ett automatiskt larm. (installationskostnaderna och serviceavgiften på egen bekostnad) För installation av spisvakt måste klienten separat beställa en elektriker.

Spisvakt kan beviljas som en del av trygghetsservicen för personer med minnessjukdom på följande grunder, även om de övriga grunderna för beviljande inte uppfylls:

- en person med minnessjukdom använder spisen aktivt eller spisen används av en annan person som bor i hushållet och

- det finns en risk att en person med minnessjukdom använder spisen ensam och spisen kan inte tas ur bruk till exempel genom att avlägsna säkringen.

Övrig eventuell tilläggsutrustning och övriga tjänster skaffar klienten direkt hos serviceproducenten på egen bekostnad. För trygghetsservicen krävs klientens och en anhörigs eller laglig företrädares skriftliga samtycke.

Om klienten söndrar eller tappar bort en trygghetsapparat, eller dess tilläggsdelar, ansvarar klienten själv för kostnaderna.

Tjänsteproducenten fakturerar klienten för produkter som gått sönder eller tappats bort. Klienten ska överlåta 1–2 nycklar till producenten av trygghetstjänsten för eventuella trygghetsassistansbesök. En klient som bor i Hangö-Raseborg-området eller Lojo-Högfors-Vichtis-området ska överlåta två nycklar. Tjänsten kan beviljas fastän klienten endast överlåter en nyckel, men risken för att tjänsten fördröjs ökar.

Assistansbesöken i anknytning till trygghetsservicen genomförs med hjälp av nyckellös dörröppning (ellås), om klienten har låtit installera ett sådant.

3.5 Uträttande av ärenden

Med tjänsten för uträttande av ärenden avses i huvudsak uträttande av ärenden tillsammans med klienten och assistans vid uträttande av ärenden både hemma och utanför hemmet, till exempel vid anskaffning av mat- och dagligvaror och läkemedel, samt som hjälp vid uträttande av ärenden till exempel hos myndigheter eller vid användning av tjänster.

Uppgifter kan till exempel vara att göra en elektronisk butiksbeställning tillsammans med klienten, handla i butiken åt klienten, hämta mediciner från apoteket, lägga inköpen i skåpet eller hjälpa till med att kontakta myndigheter eller vara ledsagare vid besök till hälsovården. Tjänsten för uträttande av ärenden kan omfatta ledsagning till olika evenemang eller hobbyer som servicecentralen eller simhallen.

I tjänsten för uträttande av ärenden hör det inte till assistenten att sköta klientens penningärenden, hantera kontanter eller använda klientens bankkort. Bank- och penningärenden sköts med stöd av anhöriga eller närstående. Serviceproducenten kan dock vara klientens ledsagare på bankärenden eller butiksbesök.

Tjänsten ordnas som en köpt tjänst. Tjänsten kan fås på vardagar (mån-fre) kl. 7–18.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten är avsedd för klienter vars funktionsförmåga har försämrats på så sätt att de behöver assistans av en annan person för att utföra uppgifter.

Städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden är behovsprövade tjänster och beviljas utifrån en bedömning av servicebehovet. Tjänsterna riktar till personer i en ekonomiskt sämre situation, vilket innebär att man i bedömningen utreder och beaktar klientens ekonomiska situation. Som riktgivande inkomstgränser används inkomstgränserna för beviljande av folkpension.

För att redogöra för sin ekonomiska situation lämnar klienten in sitt senaste beskattningsbeslut. Beslutet fattas inte enbart utifrån klientens inkomster och att inkomstgränsen överskrids är inte i sig en grund för ett negativt servicebeslut. Tjänsten kan beviljas som enda tjänst. Inkomstgränsen justeras årligen enligt folkpensionsindex. Frontveteraner med frontmannatecken, fronttjänsttecken, eller fronttecken, beviljas stödtjänster enligt klientplanen oberoende av inkomster och tillgångar.

Klienten har inte möjlighet att använda självfinansierade tjänster eller frivilliga aktörer. Klienten har inga anhöriga eller närstående som kan hjälpa.

Klienten är skyldig att ordna eventuell transport på egen bekostnad. Ledsagning av klienten kan inte genomföras med hjälp av assistentens biltransport.

Tjänsten ordnas som en köpt tjänst för klienten. Stödtjänster som ordnas som en köpt tjänst (städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden) kan beviljas för sammanlagt högst åtta (8) timmar per månad.

4 Hemvård

Klienterna hänvisas till hemvården genom en bedömning av servicebehovet. Hemvårdens tjänster kan beviljas personer som inte klarar av vardagen i hemmet självständigt eller med anhörigas assistans utan vård och omsorg. Utgångspunkten är att klientens vård och omsorg kräver yrkeskompetens av personalen i social- och hälsovården och att klienten själv eller med hjälp av en ledsagare kan söka sig till den öppna hälso- och sjukvårdens tjänster.

Hemvårdsklientens funktionsförmåga och servicebehov bedöms regelbundet. I bedömningen av funktionsförmågan används bedömningsinstrumentet RAI, när klienten konstateras ha ett behov av regelbunden hemvård, eller när det sker väsentliga förändringar i funktionsförmågan eller förhållandena hos en klient som får regelbunden hemvård. Tjänsterna som beviljats klienten utifrån bedömningen kan utökas, minskas eller avslutas.

Hemvårdens tjänster tillhandahålls i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) antingen som välfärdsområdets egen verksamhet, köpta tjänster eller servicesedel. Hemvården kan vara tillfällig eller regelbunden. Hemvården tillhandahålls med ett rehabiliterande arbetssätt som stöder klientens funktionsförmåga.

Hemvårdens tjänster tillhandahålls i första hand med hjälp av hemvård på distans och läkemedelsautomater, om de har bedömts vara ändamålsenliga och lämpliga sätt att ordna tjänsterna. Med hjälp av hemvård på distans och läkemedelsautomat stöds klientens självständighet och möjligheter att klara sig hemma. För hemvårdens klienter som behöver hjälp med att genomföra läkemedelsvården genomförs dispenseringen av läkemedel i form av maskinell dosdispensering på apoteket och själva läkemedelsvården sker i första hand med hjälp av en läkemedelsautomat.

Hemvårdens besök omfattar alltid, utöver den planerade servicen, även uppföljning och bedömning av klientens helhetssituation samt dokumentation.

4.1 Tillfällig hemsjukvård

Tillfällig hemsjukvård är sjukvård som ges i hemmet. Tillfällig hemsjukvård omfattar till exempel borttagning av stygn, sårvård, skötsel av stomi och drän i hemmet, administrering av injektioner samt ögondroppsbehandling efter operation. Vården ges tills klienten självständigt eller med ledsagare kan ta sig till exempel till hälsostationen.

Grunder för beviljande av tjänsten

Vården är avsedd för klienter som inte kan söka sig till öppenvården ens med assistans och vars vård kräver social- och hälsovårdspersonal med yrkeskompetens.

Behovet av sjukvård är i regel en engångsåtgärd, ett sjukvårdsbesök som upprepas några gånger eller mer sällan än en gång i veckan.

Om klientens behov av assistans hänför sig enbart till medicinska stödförband eller stödstrumpor, inleds tjänsten i form av tillfällig hemsjukvård. De anställda inom hemvården tränar tillsammans med klienten aktivt att använda hjälpmedel för att klä på och ta av sig stödstrumpor. Målet är att klienten klarar av att använda, eller åtminstone ta av sig stödstrumpor självständigt. Servicebehovet bedöms med jämna mellanrum.

4.2 Tillfällig hemvård

Tjänsten är avsedd för klienter som har nedsatt funktionsförmåga på grund av sjukdom, skada eller annan motsvarande anledning. Klientens funktionsförmåga är tillfälligt nedsatt, till exempel efter en operation. Servicebehovet kan också bero på att närståendevårdaren tillfälligt är förhindrad att vårda klienten.

Tillfällig hemvård kan fås enligt servicebehovet i form av besök dygnet runt. Ett nattligt besök är ett på förhand överenskommet, planerat hembesök. Nattliga besök genomförs som stöd för boende hemma, som en del av regelbunden och tillfällig hemvård.

Servicebehovet är tillfälligt och varar i högst två månader. Under vårdperioden bedömer hemvården klientens servicebehov.

Grunder för beviljande av tjänsten

Vården förutsätter kompetens av en yrkesutbildad person inom social- och hälsovården och klienten klarar inte av att söka sig till den öppna hälso- och sjukvårdens tjänster ens med assistans. Resultatet av en enskild indikator är inte ett kriterium för att bevilja eller inte bevilja assistans, stöd eller en tjänst.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan

Vardagliga aktiviteter: Klienten behöver i begränsad utsträckning assistans av en annan person i de dagliga aktiviteterna för att klara sig i vardagen. Behovet av hjälp framkommer vid måltider, förflyttning från säng och stol, när man rör på sig, toalettbesök eller skötsel av personlig hygien och/eller

Kognitiv funktionsförmåga: lindrig kognitiv störning, MMSE $\geq$ 24/30. Klientens närminne och förmåga att ta dagliga beslut har försämrats till exempel inom områden som läkemedelsbehandling, näring eller andra delområden av förmågan att klara sig i vardagen och/eller

Sinnesstämning: trots optimal behandling (lindrig depression) är GDS-15-resultatet $\geq$ 5/15. Klienten har en psykisk sjukdom som kräver kontinuerlig vård och omsorg.

Tillfällig hemvård beviljas inte om

- Klienten behöver hjälp enbart med att dosera sina läkemedel, städa eller annan skötsel av hemmet.
- Klienten behöver hjälp enbart med att duscha, om de ovannämnda grunderna för beviljande och bedömningen av den individuella helheten inte uppfyller hemvårdens villkor.
- Klienten har rättslig handlingsförmåga och förstår betydelsen av vårdbehovet, men vill själv inte eller vägrar upprepade gånger att ta emot service.
- De anställda inom hemvården kan inte garanteras trygga arbetsförhållanden eller okränkbarhet i klientens livsmiljö (arbetarskyddslagen (738/2002)).

4.3 Säker läkemedelsbehandling

Tjänsterna inom läkemedelsbehandling är avsedda för klienter som behöver hjälp med att verkställa sin läkemedelsbehandling. Tjänsterna inom läkemedelsbehandling är dosdispensering av läkemedel och läkemedelsautomat. Doseringen av läkemedel verkställs i första hand genom dosdispensering och läkemedelsbehandlingen med hjälp av en läkemedelsautomat utifrån en bedömning av servicebehovet, på ett sätt som är lämpligt med tanke på klientens situation.

Hemvården ansvarar för säkerheten i läkemedelsbehandlingen i enlighet med planen för läkemedelsbehandling. Ansvaret omfattar samarbete med apoteket och läkaren, upprätthållande av klientens läkemedelslista och reaktioner på läkemedelsförändringar samt uppföljning och bedömning av läkemedelsbehandlingsens effekt. Säker läkemedelsbehandling innebär att klientens läkemedel doseras av hemvården i en läkemedelsautomat eller att läkemedlen i tillämpliga delar omfattas av dosdispenseringen av läkemedel.

Allmänna villkor för genomförandet av tjänsten

- När klienten helt eller delvis behöver hjälp med att genomföra läkemedelsbehandlingen.
- Det delvisa behovet kan till exempel bero på att klienten doserar och tar läkemedel självständigt, men behöver hjälp till exempel med injektioner.
- Genomförandet av läkemedelsbehandlingen förutsätter övervakning, uppföljning och bedömning.

När tjänsten för läkemedelsbehandling beviljas bedöms hemvårdens möjligheter att genomföra läkemedelsbehandlingen på ett säkert sätt. Om hemvården ansvarar för klientens medicinering och det konstateras att det av orsaker som beror på klientens sjukdom inte är säkert att förvara läkemedlen hemma utan låst förvaring, kan klientens läkemedel förvaras hemma i ett låst skåp eller en låst låda för läkemedel. En anteckning om den låsbara läkemedelslådan görs i klientens vård- och serviceplan.

Läkemedelsbehandling beviljas inte

- Om apoteket kan tillhandahålla dosdispenseringstjänsten med transporter och klienten inte har ett behov av uppföljning av läkemedelsbehandlingen.
- Om en anhörig/klient skaffar läkemedlen och dispenserar dem i en dosett ska klienten själv klara av att ta läkemedlen ur dosetten eller en anhörig ansvara för att ge läkemedlen. Hemvården kan inte läkemedel från en dosett som inte har kontrollerats.

4.3.1 Läkemedelsautomat

Läkemedelsautomaten doserar läkemedlen för klienten i rätt tid och tryggt. Automaten fylls med dosdispenseringspåsar eller klientens läkemedel dispenserar färdigt i läkemedelskoppar. Klienten får läkemedlen självständigt från läkemedelsautomaten i stället för vid hemvårdens hembesök. Alternativt kan läkemedelsautomaten flytta tidpunkten för hemvårdens hembesök under dagen eller göra det möjligt att genomföra besöket på distans.

Hemvården ansvarar för att fylla läkemedelsautomaten, övervaka genomförandet av läkemedelsbehandlingen för hemvårdens klienter och gör vid behov ett besök om klienten inte tar sitt läkemedel från automaten. Vid behov görs en ny utvärdering av sättet att genomföra läkemedelsbehandlingen.

Grunder för beviljande av tjänsten

- Klienten uppfyller grunderna för beviljande av tillfällig eller regelbunden hemvårdsklienten uppfyller grunderna för beviljande av tillfällig eller regelbunden hemvård.
- Klienten klarar inte av sin läkemedelsbehandling självständigt.
- En yrkesutbildad person har bedömt läkemedelsautomatens lämplighet för klienten.
- Klienten förstår apparatens användningssyfte och kan använda den.
- Klienten kan ta en läkemedelspåse eller -kopp och lägga läkemedlen i munnen.
- Klientens läkemedel ska vara sådana som lämpar sig för läkemedelsautomaten.
- Med hjälp av en läkemedelsautomat kan man verkställa en säker läkemedelsbehandling.
- Med hjälp av en läkemedelsautomat kan man förebygga en ökning av klientens användning av tjänster.
- Med hjälp av en läkemedelsautomat kan man ersätta fysiska hemvårdsbesök.
- Med hjälp av en läkemedelsautomat kan hemvårdsbesök genomföras utanför rusningstider, vilket gör det möjligt att bättre fokusera på klientens hjälpbehov.

Hemvården har det övergripande ansvaret för läkemedelsbehandlingen enligt de allmänna villkoren för genomförandet av läkemedelsbehandling.

4.3.2 Dosdispensering av läkemedel

Med dosdispensering av läkemedel avses en tjänst där apoteket expedierar de läkemedel som klienten använder regelbundet så att de är dispenserade i engångsdoser i påsar. Hemvården levererar läkemedlen till klienten enligt planen.

Grunder för beviljande av tjänsten

- Klienten uppfyller kriterierna för beviljande av regelbunden hemvård.
- Läkemedel som endast tas vid behov, flytande läkemedel och injicerbara läkemedel lämpar sig inte för dosdispensering.
- Klientens medicinering är relativt stabil och klienten behöver hemvårdens hjälp för att genomföra läkemedelsbehandlingen på ett säkert sätt.

4.4 Regelbunden hemvård

Regelbunden hemvård är avsedd för klienter som har nedsatt funktionsförmåga på grund av hög ålder, sjukdom eller skada och när du inte klarar vardagen självständigt eller med hjälp av anhöriga eller andra tjänster. Behovet av regelbunden hemvård är kontinuerligt (varje vecka eller dagligen) och varar i över två månader. Tjänsten kan fås i form av besök enligt servicebehovet, dygnet runt.

Vid bedömningen av servicebehovet inom hemvården övervägs alltid i första hand möjligheterna med teknologiska lösningar för att möta klientens behov, och först därefter bedöms lämpligheten av andra serviceformer

Ett nattligt besök är ett på förhand överenskommet, planerat hembesök. Nattliga besök genomförs som stöd för boende hemma, som en del av regelbunden eller tillfällig hemvård.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsterna beviljas utifrån en omfattande bedömning av servicebehovet. Klientens livssituation och funktionsförmåga granskas som en helhet. I planeringen av servicen som helhet beaktas klientens boendemiljö, nätverket som deltar i vården samt andra beviljade tjänster.

Vården förutsätter kompetens av en yrkesutbildad person inom social- och hälsovården och klienten klarar inte av att söka sig till den öppna hälso- och sjukvårdens tjänster ens med assistans. Vid beviljandet av tjänsten nyttjas RAI-bedömningsverktyget för funktionsförmågan. Resultatet av en enskild mätare är inte ett kriterium för att bevilja eller inte bevilja assistans, stöd eller en tjänst.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan

Vardagliga aktiviteter: ADL-H $\geq$ 2. Klienten behöver i begränsad utsträckning assistans av en annan person i de dagliga aktiviteterna för att klara sig i vardagen. Behovet av assistans framkommer vid måltider, förflyttning från säng och stol, när man rör på sig, toalettbesök eller skötsel av personlig hygien. ADL0=1 behov av handledning eller hjälp vid måltider, skötsel av personlig hygien eller när man rör sig i hemmet eller toalettbesök och/eller

Kognitiv funktionsförmåga CPS $\geq$ 2 eller MMSE $\geq$ 24/30. Lindrig kognitiv störning. Klientens närminne och förmåga att ta dagliga beslut har försämrats till exempel inom områden som läkemedelsbehandling, näring eller andra delområden av förmågan att klara sig i vardagen och/eller

Servicebehov: MAPLe5 $\geq$ 3. Klienten har ett dagligt behov av hjälp med vård och omsorg och/eller

Sinnesstämning: GDS-15-resultatet är $\geq 5/15$ trots optimal behandling (lindrig depression). Klienten har en psykisk sjukdom som kräver kontinuerlig vård och omsorg.

I fråga om hembesök nattetid finns det dessutom behov av specialvård, medicinsk vård, basvård, lägesbehandling eller/och de är en del av bedömningen av hur klienten klarar sig hemma.

Övriga grunder för beviljande

Klientens, de anhörigas, frivilligarbetets och stödtjänsternas möjligheter att hjälpa klienten att klara sig hemma har kartlagts eller är redan i bruk och hjälpen är inte tillräcklig.

Klientens utkomst äventyras eller klienten tvingas ansöka om utkomststöd för att själv kunna köpa den tjänst som behövs. Användningen av tjänsten får inte orsaka ett behov av utkomststöd.

Klientens helhetssituation är sådan att genomförandet av vården äventyras om klienten inte är under uppföljning av välfärdsområdets klienthandledning och omfattas av hemvården som ordnas av välfärdsområdet.

En närståendevårdare ansvarar för klientens huvudsakliga vård och hemvård behövs för att stödja närståendevården.

Klientens servicebehov gäller sjukvård och klienten kan inte ta sig till hälsostationen ens med assistans.

Om klientens behov av assistans hänför sig enbart till medicinska stödförband eller stödstrumpor, inleds tjänsten i form av tillfällig hemsjukvård. De anställda inom hemvården tränar tillsammans med klienten aktivt att använda hjälpmedel för att klä på och ta av stödstrumpor. Målet är att klienten klarar av att använda, eller åtminstone ta av sig stödstrumpor självständigt. Servicebehovet bedöms med jämna mellanrum.

Regelbunden hemvård beviljas inte om

- Klienten behöver hjälp enbart med att dosera sina läkemedel, städa, annan skötsel av hemmet eller sköta ärenden.
- Klienten behöver hjälp enbart med att duscha eller klientens servicebehov är litet (0–4 h/mån.) och de ovannämnda grunderna för beviljande av tjänsten inte uppfylls.
- Klienten har rättslig handlingsförmåga och förstår betydelsen av vårdbehovet, men vill själv inte eller vägrar upprepade gånger att ta emot service.
- De anställda inom hemvården kan inte garanteras trygga arbetsförhållanden eller okränkbarhet i klientens livsmiljö (arbetarskyddslagen (738/2002)).

4.5 Hemvård på distans

Med hemvård på distans avses en tjänst där hembesök görs via en distansförbindelse med bild. Hemvård på distans beviljas utifrån en bedömning av servicebehovet, där man alltid i första hand överväger möjligheterna med teknologiska lösningar för att möta klientens behov, och först därefter bedöms lämpligheten av andra serviceformer. Hemvård på distans beviljas som en del av den övriga hemvården när klientens vårdbehov även förutsätter ett fysiskt hemvårdsbesök minst varannan vecka.

Grunder för beviljande av tjänsten

Ett villkor för hemvård på distans är att klienten kan ta sig till apparaten och följa de anvisningar som hen ges.

Lämpligheten för hemvård på distans bedöms också under klientrelationen.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan

Samma grunder som för tillfällig och regelbunden hemvård.

4.6 Distanskontakt som stödtjänst

Med distanskontakt som stödtjänst avses en stödtjänst där hembesök görs via en distansuppkoppling med bild. Distanskontakt som stödtjänst kan beviljas som enda tjänst utifrån en bedömning av servicebehovet. Tjänsten beviljas för en bestämd tid, två månader åt gången. Tjänstens lämplighet bedöms under klientrelationen.

Tjänsten är i första hand avsedd för ensamboende personer som på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom, hög ålder, funktionsnedsättning eller annan liknande orsak upplever känslor av ensamhet eller otrygghet.

Med hjälp av överenskomna stödsamtal kan man till exempel erbjuda psykosocialt stöd och öka känslan av trygghet i hemmet.

Priset för stödsamtalet inkluderar användningen av nödvändiga enheter. I samband med att tjänsten inleds installeras en surfplatta i klientens hem och klienten ges anvisningar om hur man använder enheten.

Grunder för beviljande av tjänsten

Det har konstaterats i en yrkesmässig bedömning att det inte finns ett behov av regelbunden eller tillfällig hemvård, men att klienten fortfarande har ett behov av stöd, till exempel som avslutning på en rehabiliterande bedömningsperiod.

Behovet av stöd kräver inte kompetens av en yrkesutbildad person inom social- och hälsovården. I första hand hänvisas klienten till välfärdsfrämjande verksamhet som ordnas inom den tredje sektorn eller av välfärdsområdet (vardagsrumsverksamhet, distansgrupp inom vardagsrumsverksamheten).

Klienten ska kunna förflytta sig till enheten och följa givna instruktioner.

Resultat som huvudsakligen används vid bedömning av funktionsförmågan

Sinnesstämning GDS-15-resultatet är $\geq 5/15$ trots optimal behandling (lindrig depression). Klienten har en psykisk sjukdom som kräver uppföljning, men inte kontinuerlig vård och omsorg **eller**

Klienten lider av ensamhet **eller**

Klienten använder regelbundet social- och hälsovårdstjänster.

4.7 Övriga förutsättningar för genomförandet av tjänsterna

Högklassig och trygg hemvård förutsätter att man förbinder sig till den gemensamt utarbetade vård- och serviceplanen, samt till de följande principerna för genomförandet av tjänsten:

Klienten förbinder sig till att använda de hjälpmedel som behövs i vården, om användningen av dem är väsentlig för klientens vård och användningen av dem är en förutsättning för att garantera klientens och den anställdas trygghet i vårdsituationerna. Sådana hjälpmedel är exempelvis en elektriskt justerbar säng, en lyftanordning, nyckellös dörröppning, olika slags säkerhets- och distansapparater.

Om klienten får tekniska apparater till sitt förfogande, såsom en läkemedelsautomat eller en distansapparat, förbinder sig klienten till att använda dem på ett ändamålsenligt sätt.

Den anställda är berättigad till en rökfri arbetsomgivning. Klienten och hans anhöriga förbinder sig till att inte röka när den anställda är närvarande.

Klientens eller hans anhörigas användning av rusmedel för inte äventyra den anställdas säkerhet. Om en klient är påverkad av rusmedel kontrolleras det allmänna skicket och de planerade vårdåtgärderna genomförs först när klienten inte är påverkad. Vid behov konsulteras den vårdande läkaren.

Sällskapsdjur som uppför sig oförutsägbart eller på ett sätt som stör vårdarbetet hålls kopplade eller i ett annat rum. Ibland kan också ett bekant sällskapsdjur reagera på ett oförutsägbart sätt under behandlingen. Vård av husdjur hör inte till hemvårdens arbetsuppgifter. Den anställda är skyldig att vid behov göra en djurskyddsanmälan.

För att garantera den anställdas arbetssäkerhet ses det till att hans okränkbarhet och icke-diskriminering tryggas. Han behandlas sakligt oberoende av hans kön, religion, etniska bakgrund eller andra motsvarande saker.

Klienten kan inte välja sin vårdpersonal. Hemvårdens personal är kompetent och yrkeskunnig och arbetsgivaren har kontrollerat deras lämplighet för arbetet.

Om klienten har gäster under hemvårdens besök förbinder de sig till att ge personalen arbetsro under hembesöket. Gästernas närvaro får inte äventyra personalens säkerhet. Hemvårdens uppgifter omfattar inte till exempel att ta hand om besökarnas disk, sopor eller tvätt.

Om hotande eller farligt beteende förekommer avbryts hembesöket. Klientens vårdplan ombedöms och besöken genomförs vid behov av andra aktörer, exempelvis med en väktare.

Videoinspelning av vårdsituationer eller annan inspelning som görs av klienten, närstående eller vårdaren är möjligt endast med klientens giltiga samtycke.

Att publicera videomaterial eller andra inspelningar utan alla delaktigas samtycke är förbjudet.

Det är på klienternas och de närståendes ansvar att sköta om tillgängligheten i bostaden och på gården (t.ex. snöröjning och sandning, gång i lägenheten)

Det är på klienternas och de närståendes ansvar att sköta om hemmets brandsäkerhet och de elektriska apparaternas funktionsduglighet. Hemvårdens personal är skyldig att meddela om situationer där de märker säkerhetsrisker.

Till hemvårdens uppgifter hör inte att värma bostaden eller bastun.

Det hör inte till hemvårdens uppgifter att sköta klientens penningärenden, hantera kontanter eller använda klientens bankkort. Bank- och penningärenden sköts med stöd av anhöriga eller närstående.

Hemvården kan knäppa på tvätt- och diskmaskiner, om klienten kan övervaka användningen av maskinerna. Om maskinen inte kan lämnas på efter hembesöket ansvarar hemvården inte för användningen av maskinerna.

4.8 Avslutande av hemvårdens tjänster

Behovet av hemvård bedöms regelbundet. Om man håller på att avsluta hemvårdens tjänster, hörs klienten och hans närstående eller lagstadgade företrädare. Klientens servicebehov och sättet att ordna tjänster bedöms tillsammans. Klienten hänvisas vid behov till andra tjänster som motsvarar hans behov och i situationer där vårdansvaret flyttas, säkras vårdens kontinuitet.

Hemvårdens tjänster kan avslutas av följande orsaker

- Klienten har inte längre behov av hemvård (grunderna för beviljande uppfylls inte) eller tjänsten ordnas på annat sätt.
- Klienten har rättslig handlingsförmåga och förstår betydelsen av vårdbehovet, men vill själv inte eller vägrar upprepade gånger att ta emot service.
- Klienten har rättslig handlingsförmåga, men förbinder sig inte till samarbetet trots att hen uppfattar dess betydelse för hens vård och välbefinnande (t.ex. klienten kan inte nås upprepade gånger).
- De anställda inom hemvården kan inte garanteras trygga arbetsförhållanden eller okränkbarhet i klientens livsmiljö (arbetarskyddslagen (738/2002)).

När klientens servicebehov permanent överstiger 55 timmar i månaden och/eller klientens vård inte längre är tillräcklig eller säkert att genomföra i hemförhållanden, görs en yrkesövergripande bedömning av klientens helhetssituation. Utifrån bedömningen fattas ett beslut om tjänsterna som klienten behöver. I en situation där vård av klienten i hemmet enligt en multidisciplinär bedömning inte längre är tillräcklig och säker, men klienten vill fortsätta att bo hemma med hjälp av hemvården trots riklig hjälp (över 55 timmar), köper klienten tilläggstjänster på egen bekostnad.

5 Rehabilitering

Klienterna hänvisas till hemrehabilitering och rehabiliterande dagverksamhet utifrån en bedömning av en yrkesutbildad person. Klienten bedöms inneha rehabiliteringspotential. Med tjänsten strävar man efter att återställa eller främja funktionsförmågan eller sakta ner försämringen av funktionsförmågan. Initiativet till servicebehovet kan komma från många olika platser, t.ex. sjukhuset, hemflyttningsteamet, hemvården, Seniorinfo eller de gemensamma social- och hälsovårdstjänsterna.

Tjänsterna kan beviljas klienter som inte klarar av de vardagliga funktionerna hemma självständigt eller med stöd av sina anhöriga/närstående.

Hemrehabilitering och huvudsakligen även den rehabiliterande dagverksamheten produceras som välfärdsområdets egen verksamhet. I produktionen av både hemrehabiliteringen och den rehabiliterande dagverksamheten används primärt distanstjänster. Distanstjänstens lämplighet bedöms individuellt för varje klient.

5.1 Hemrehabilitering

Hemrehabiliteringen är i huvudsak periodbaserad, men den kan också bestå av enskilda bedömnings- och handledningsbesök.

Stöd för utskrivning

Avsikten med tjänsten är att säkra att klientens utskrivning är trygg och att klienten klarar sig hemma.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten är avsedd både för klienter inom regelbunden hemvård och för klienter som ännu inte omfattas av tjänsterna.

Tjänsten svarar på klientens stödbehov både i planerade och brådskande hemflyttningar på hemflyttningsdagen och 1–5 dygn efter det. Det kan finnas ett behov av hembesök av vårdare och/eller terapeut.

Rehabiliterande bedömningsperiod

I tjänsten ingår en yrkesövergripande aktiv rehabiliteringsperiod för att göra det möjligt för klienten att bo hemma självständigt eller med stöd av tjänster. Tjänsten svarar på behovet av både vård och rehabilitering. Tjänsten kan produceras helt eller delvis på distans.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten är avsedd för klienter som inte har den regelbundna hemvårdens tjänster, men som uppfyller grunderna. Klienten kan inte själv eller med en ledsagare söka sig till den öppna hälso- och sjukvårdens tjänster.

Klientens funktionsförmåga är till den grad nedsatt att det äventyrar tryggt boende hemma. Klienten behöver yrkesövergripande rehabilitering och en bedömning av stödtjänster för boende.

Rehabiliteringsperiodens längd är 1–6 veckor. Rehabiliteringen kan vid behov vara längre om klienten har gjort framsteg i förhållande till målen, men fortfarande behöver stöd. Vid slutet av perioden bedöms behovet att fortsatt vård och rehabilitering, och hänvisas till tjänsten.

En terapeuts besök

Målet med tjänsten är att klienten klarar sig självständigt eller med så lätta tjänster som möjligt. Tjänsten svarar på klientens behov av fysioterapi och/eller ergoterapi. Tjänsten kan produceras helt eller delvis på distans.

I tjänsten ingår individuell rehabilitering i hemomgivningen för att stärka funktionsförmågan i vardagen, samt vid behov handledning av en närstående/anhörig för att stödja klientens funktionsförmåga.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten är avsedd för klienter som inte har den regelbundna hemvårdens tjänster och som inte uppfyller dess kriterier. Klienten kan inte själv eller med en ledsagare söka sig till den öppna hälso- och sjukvårdens rehabiliteringstjänster.

Terapeutens besök kan vara enskilda handledningsbesök eller en rehabiliteringsperiod. Rehabiliteringsperioden kan pågå i högst 6 veckor. Rehabiliteringen kan vid behov pågå längre om klienten har gjort framsteg i förhållande till målen och man kan anse att det fortfarande finns rehabiliteringspotential. Vid slutet av perioden bedöms behovet att fortsatt rehabilitering, och hänvisas till tjänsten.

5.2 Rehabiliterande dagverksamhet

Den rehabiliterande dagverksamheten är alltid periodbaserad. Rehabiliteringsperioden har individuella mål, vars uppnående bedöms i början och slutet av perioden. Vid slutet av perioden bedöms klientens behov av fortsatt rehabilitering, och hänvisas vid behov till tjänsten.

Rehabiliterande dagverksamhet på distans

Dagverksamhet på distans är det primära sättet att producera rehabiliterande dagverksamhet. Tjänsten är avsedd särskilt för klienter hos vilka en förändring till det sämre har skett i den psykosociala funktionsförmågan eller som behöver stöd för att upprätthålla funktionsförmågan.

Den rehabiliterande dagverksamheten på distans är omfattande verksamhet/rehabilitering som främjar klientens funktionsförmåga i grupp och med distansuppkoppling. En period med rehabiliterande dagverksamhet på distans och rehabiliterande dagverksamhet kan ordnas som en kombination av dessa två.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten kan i huvudsak beviljas äldre klienter med nedsatt social, psykisk eller fysisk funktionsförmåga, eller som löper risk för det. Dagverksamhet på distans beviljas för högst 3 månader åt gången, 1–2 gånger i veckan.

En förutsättning för beviljandet är att

- klienten kan arbeta i en distansgrupp
- klienten har tillräckliga färdigheter för att använda distanstjänsten, t.ex. klienter inom hemvård på distans.

Tjänsten kan användas under närståendevårdens lagstadgade lediga dag. Tjänsten beviljas enligt individuell prövning även till personer under 65 år.

Rehabiliterande dagverksamhet på plats

Omfattande gruppverksamhet som ordnas för klienten och främjar funktionsförmågan på ett mångsidigt sätt.

För klienter hos vilka det har skett en förändring i funktionsförmågan, eller som behöver stöd för att upprätthålla funktionsförmågan.

En period med rehabiliterande dagverksamhet på plats och rehabiliterande dagverksamhet på distans kan ordnas som en kombination av dessa två. Periodens längd och veckobesöken bedöms individuellt.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten kan beviljas klienter som har nedsatt funktionsförmåga eller löper risk för att den försämras. Dagverksamhet på plats beviljas i regel för en period på 3 månader åt gången.

Beviljandet av tjänsten förutsätter att

- klienten kan delta i verksamhet i grupp
- klienten kan tidvis behöva hjälp med förflyttningar. Ett hjälpmedel för rörelse är inte ett hinder för deltagande.

Tjänsten kan beviljas klienter inom stöd för närståendevård som har välfärdsområdets närståendevårdsavtal för högst 6 månader åt gången. Tjänsten kan användas för att ordna vård under närståendevårdens lagstadgade lediga dag.

Om klienten inte kan komma till verksamheten med en anhörigs eller närståendes assistans, kan heldagsverksamhet även beviljas med transport. Tjänsten beviljas enligt individuell prövning även till personer under 65 år.

6 Närståendevård

Stödet för närståendevård består av närståendevårdarens vårdarvode och tjänster vars avsikt är att stödja vården och omsorgen som den anhöriga ger i hemmet.

Vårdberoendegruppen och vårdarvodet som betalas till närståendevårdaren bestäms stegvis enligt hur bindande och krävande vården som ges är. I beskrivningarna av vårdberoendegrupperna ska alla punkter i regel uppfyllas.

Allmänna förutsättningar

Enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005, § 3) kan välfärdsområdet bevilja stöd för närståendevård, om:

- någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller annan omsorg i hemförhållanden,
- en anhörig till vårdtagaren eller någon annan som står vårdtagaren nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service,
- närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer;
- närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet,
- vårdtagarens hem till sina sanitära förhållanden och övriga förhållanden är lämpligt för den vård som skall tillhandahållas där, och beviljande av stöd bedöms vara förenligt med vårdtagarens intresse.

Stöd för närståendevård är en behovsprövad förmån som beviljas inom ramen för det anslag som reserverats i välfärdsområdets budget. Den sökandes behov av hjälp och stöd bedöms och jämförs som helhet med de övriga sökandena. I Västra Nylands välfärdsområde riktas stödet för närståendevård till den mer krävande vården och omsorgen enligt följande villkor och grunder:

Närståendevården är krävande och kontinuerligt dagligen bindande

Beviljandet av stöd för närståendevård förutsätter alltid sådan handledning och/eller hjälp eller sådant stöd för personlig omsorg och vård som går utöver en vanlig nära relation (till exempel förflyttningar, rörelse, toalettbesök, att tvätta sig, att klä på sig, måltider, läkemedelsvård, vårdåtgärder, kommunikation). Närståendevården kan bli mer krävande på grund av svåra psykiska symtom som inte reagerar på behandling, utmanande beteendesyntom, sociala eller säkerhetsrelaterade symtom eller svåra sensoriska funktionsnedsättningar.

- Uträttande av ärenden och skötsel av hemmet är inte tillräckliga grunder för att bevilja stöd för närståendevård. Familjens vanliga interna ansvar, exempelvis vanligt hjälpande partner emellan och föräldrars vanliga föräldraskap (vård, fostran och omsorg enligt barnets åldersnivå) är utanför stödet för närståendevård.
- Hur bindande närståendevården är påverkas av den vårdbehövandes självständiga eller åldersenliga funktionsförmåga samt den hjälp och tillsyn som hen behöver av närståendevårdaren.
- När man bedömer hur bindande och krävande närståendevården är beaktas den vårdbehövandes övriga social- och hälsovårdstjänster och närståendevårdarens delaktighet i vårdhelheten. Om vårdansvaret i huvudsak är hos en annan aktör än närståendevårdaren kan arvodesklassen för stödet för närståendevård sänkas eller stödet inte beviljas överhuvudtaget.
- Om det sker ändringar i hur bindande och krävande närståendevården är bedöms beviljandet och vårdberoendegruppen vid behov på nytt.

Förutsättningar för närståendevårdare

- Närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga motsvarar de krav som närståendevården ställer och hen lämpar sig för uppgiften i fråga om ålder, resurser och livssituation. En person under 18 år eller en anställd person kan inte vara närståendevårdare. Att ordna vård och övrig omsorg av ett minderårigt barn som närståendevård förutsätter samtycke av barnets samtliga vårdnadshavare.
- Närståendevårdaren förbinder sig genom ett avtal om närståendevård att ansvara för närståendevården.
- Närståendevårdaren agerar i den vårdbehövandes bästa intresse och beaktar dennes önskemål och åsikter.
- Av närståendevårdaren krävs förmåga att arbeta i samverkan med välfärdsområdets arbetare som ansvarar för närståendevården och andra parter som deltar i vården.
- Närståendevården äventyrar inte närståendevårdarens hälsa eller säkerhet.
- Närståendevårdaren är skyldig att meddela om det sker förändringar i vården eller förhållandena.

6.1 Vårdberoendegrupper (vuxna > 18 år)

Vårdberoendegruppen och vårdarvodet som betalas till närståendevårdaren bestäms stegvis enligt hur bindande och krävande vården som ges är. I beskrivningarna av vårdberoendegrupperna ska alla punkter i regel uppfyllas.

1. Dagligt behov av vård

Hur bindande och krävande vården är

- Närståendevården är bindande och innehållsmässigt krävande
- Personen som får närståendevård behöver vård, omsorg, handledning, tillsyn, stöd eller hjälp flera gånger per dygn för att klara av sina dagliga personliga sysslor. Tekniska hjälpmedel kan användas för att ersätta en assistansgång per dygn (till exempel handledning i dagliga aktiviteter via bild- och ljudförbindelse).

- Den vårdbehövande har inte ett behov av regelbunden assistans under natten, eller behovet av assistans under natten är litet.
- Personen som får närståendevård klarar sig själv vissa perioder av dygnet, men när närståendevårdaren är borta en längre tid behöver den vårdbehövande andra vård- och servicearrangemang.
- Den vårdbehövande kan vara regelbundet, en del av dagen eller varje vecka, utanför hemmet (till exempel i dagverksamhet), utan att det påverkar vårdarvodet.
- Utan närståendevård behöver den vårdbehövande regelbundet hemvården varje dag eller många tjänster inom personlig assistans.

2. Behov av vård dygnet runt

Hur bindande och krävande vården är

- Närståendevården är mer bindande och innehållsmässigt mer krävande än i vårdberoendegrupp 1
- Personen som får närståendevård behöver mycket vård och omsorg, samt kontinuerlig handledning, tillsyn, stöd eller hjälp för att klara av sina dagliga personliga sysslor
- Den vårdbehövande behöver vård och omsorg även nattetid. Vården och omsorgen som behövs nattetid är återkommande och regelbunden. Om behovet av vård nattetid är litet bör behovet av vården och tillsynen dagtid vara mycket stort och den som erhåller närståendevård klarar sig inte ensam nattetid utan en annan persons närvaro.
- Vårdarbetet kräver i regel arbetsinsatser dygnet runt av närståendevårdaren
- Personen som får närståendevård klarar sig då och då själv högst korta stunder av dygnet (till exempel om närståendevårdaren uträttar ärenden), men när närståendevårdaren är borta en längre tid behöver personen andra vård- och servicearrangemang.

- Den vårdbehövande kan vara regelbundet, en del av dagen eller varje vecka, utanför hemmet (till exempel i dagverksamhet), utan att det påverkar vårdarvode.
- Utan närståendevård skulle vårdtagaren behöva serviceboende med heldygnsomsorg utanför hemmet och inte klara sig enbart med hjälp av hemvårdens tjänster.

3. Mycket krävande faser

Klienter som hör till denna vårdberoendegrupp har en kortvarig, vårdmässigt tung övergångsperiod eller behov av mycket krävande vård dygnet runt (till exempel palliativ vård).

Hur bindande och krävande vården är

- Närståendevården är mycket bindande och omfattar vårdåtgärder som kräver särskild kompetens eller inläring, eller är annars särskilt krävande.
- Funktionsförmågan eller hälsotillståndet hos personen som får närståendevård förutsätter mycket fysisk hjälp, tillsyn och omsorg av närståendevårdaren i nästan alla av klientens dagliga aktiviteter dygnet runt, även flera gånger per natt.
- Vårdarbetet förutsätter att närståendevårdaren är närvarande dygnet runt. Det är inte säkert att lämna personen som får närståendevård ensam överhuvudtaget och vårdarens närvaro kan inte ersättas med tekniska hjälpmedel.
- Personen som får närståendevård tillbringar inte regelbundet en del av dagen eller en stund varje vecka utanför hemmet.
- Utan närståendevård behöver klienten mycket vård dygnet runt utanför hemmet, till exempel serviceboende eller avdelningsvård.

I enlighet med gällande lagstiftning betalas inget vårdarvode för vårdberoendegrupp 3, om vårdaren för den här tiden har arbetsinkomster som inte är ringa eller hen har rätt till specialvårdspenning enligt 10 kap. i sjukförsäkringslagen (barn under 16 år) eller rätt till altemneringsersättning enligt 13 § i lagen om altemneringsledighet (5 § i lagen om stöd för närståendevård).

7 Familjevård för äldre

Familjevård innebär organisering av vård eller omsorg i familjevårdarens privata hem (i ett familjehem) eller hemma hos klienten med hjälp av familjevårdaren. Familjevård kan ges en del av dygnet eller dygnet runt och vården kan vara kort- eller långvarig. Långvarig familjevård kan förverkligas endast i ett familjehem. Familjevårdare är inte anställda av välfärdsområdet, utan samarbetet baserar sig på ett uppdragsavtal.

Målet med familjevården är att ge den person som erhåller familjevård möjlighet till hemlik vård och nära människorelationer samt att främja personens grundtrygghet och sociala relationer. Av familjevårdaren förutsätts en avlagd förhandsutbildning och lämplighet för uppgiften.

Familjevårdens lämplighet och ändamålsenlighet bedöms i förhållande till klientens helhetssituation samt familjevårdarens färdigheter. I bedömningen ska man beakta klientens hjälpbehov, funktionsförmåga och önskemål samt familjevårdarens förmåga att svara på dem.

7.1 Familjevård som en tjänst som produceras i hemmet

Funktionsförmåga och behov av assistans

Klientens servicebehov kräver inte tjänster som utförs av yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården (till exempel utmanande symtom o fråga om beteende eller psykisk ohälsa, rymningsbenägenhet).

Klienten behöver regelbundet handledning, assistans, stöd eller närvaro av en annan person för att klara vardagen.

Klienten upplever otrygghet, ångest, depression eller andra psykiska symtom som kan bemötas med hjälp av familjevård.

Klienten klarar av sina vardagliga sysslor med hjälp av ett hjälpmedel eller en persons assistans.

Klienten har inte ett kontinuerligt behov av övervakning eller regelbundet behov av nattlig assistans.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan

RAI-bedömning och andra mätare används som hjälp vid bedömningen av klientens funktionsförmåga och behov av assistans och de utgör en del av bedömningen av situationen som helhet. Ett enskilt mätresultat är inte en grund för att bevilja eller avslå en tjänst. Klientens behov av assistans framgår dock av RAI-bedömningens resultat inom områdena för förmåga att klara sig i vardagen och/eller kognition.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten kan beviljas en klient som har nedsatt fysisk, psykisk, kognitiv eller social funktionsförmåga som orsakar ett behov av assistans.

Familjevården ska tillsammans med andra social- och hälsovårdstjänster vara tillräcklig för klientens välbefinnande, hälsa och säkerhet, och servicebehovet kan inte tillgodoses med andra stödåtgärder eller tjänster som ges i hemmet.

Familjevård kan också beviljas som den enda tjänsten som tillhandahålls i hemmet.

En förutsättning för familjevård är att klienten och klientens närstående är motiverade och samtycker till tjänsten samt att familjevården är en lämplig vårdform.

Beviljandet av tjänsten grundar sig på en omfattande bedömning av servicebehovet.

7.2 Familjevård i familjevårdarens privata hem (familjehem)

Funktionsförmåga och behov av assistans

Klienten har nedsatt fysisk, psykisk, kognitiv eller social funktionsförmåga, och tryggt boende kan inte ordnas i vanligt boende med hjälp av öppenvård.

Klienten har dock inget behov av långvarigt serviceboende med heldygnssorg.

Klienten har återkommande behov av assistans som inte kan tillgodoses med tjänster som produceras i hemmet (till exempel upprepade jourbesök eller larm från trygghetstelefonen).

Klienten har inte ett kontinuerligt behov av övervakning eller regelbundet behov av nattlig assistans.

Klienten klarar sin vardag med av en persons assistans.

Klienten har inget sådant beteende som stör den egna säkerheten, boendet eller andra klienters säkerhet.

Familjevården tillsammans med andra social- och hälsovårdstjänster är tillräcklig med tanke på klientens välbefinnande, hälsa och säkerhet. Utöver familjevård kan klienten beviljas regelbunden eller tillfällig hemvård för sjukvårdsrelaterade behov eller för att säkerställa läkemedelsbehandling.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan

RAI-bedömning och andra mätare används som hjälp vid bedömningen av klientens funktionsförmåga och behov av assistans och de utgör en del av bedömningen av situationen som helhet. Ett enskilt mätresultat är inte en grund för att bevilja eller avslå en tjänst. Klientens behov av assistans framgår dock av RAI-bedömningens resultat i fråga om förmåga att klara sig i vardagen och/eller kognition.

RAI-bedömningens approximativa resultat:

- **Vardagliga aktiviteter:** ADL-H ≥ 2 . ADL-H-mätaren beskriver personens förmåga att klara sig i vardagen. Klienten behöver i begränsad utsträckning assistans av en annan person och behovet uppdagas i de dagliga aktiviteterna som har att göra med förmågan att klara sig i vardagen.

Förmågan att klara sig i vardagen omfattar bland annat måltider, förflyttning från säng och stol, att röra på sig, toalettbesök och skötsel av personlig hygien, ADL0=1 behov av handledning eller assistans med måltider, personlig hygien eller att röra på sig hemma eller vid toalettbesök och/eller

- **Kognitiv funktionsförmåga:** CPS ≥ 1 . Lindrig kognitiv störning.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten kan beviljas en klient som har nedsatt fysisk, psykisk, kognitiv eller social funktionsförmåga, som orsakar ett dagligt behov av assistans som inte kan tillgodoses med tjänster som stöder boende hemma som tillhandahålls i klientens eget hem.

Familjevården ska tillsammans med andra social- och hälsovårdstjänster vara tillräcklig för klientens välbefinnande, hälsa och säkerhet, och servicebehovet kan inte tillgodoses med andra stödåtgärder eller tjänster som ges i hemmet.

En förutsättning för familjevård är att klienten och klientens närstående är motiverade och samtycker till tjänsten.

Beviljandet av tjänsten grundar sig på en omfattande bedömning av servicebehovet. Familjevården och familjehemmets lämplighet ska motsvara klientens behov. Lämpligheten av långvarig familjevård bedöms först med hjälp av en period av kortvarig familjevård

8 Kortvarig bedömnings- och rehabiliteringsperiod

Den kortvariga bedömnings- och rehabiliteringsperiodens mål är att stödja möjligheten att återvända hem och bo hemma. Servicen är i regel avsedd för äldre.

Grunder för beviljande av tjänsten

Syftet med en kortvarig bedömnings- och rehabiliteringsperiod är att stödja klienten att bo hemma.

Service kan beviljas på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom, funktionsnedsättning eller av någon annan motsvarande orsak eller i akuta krissituationer.

Beslutet fattas utifrån en bedömning av servicebehovet. En kortvarig bedömnings- och rehabiliteringsperiod beviljas alltid utifrån klientens behov.

9 Boendeservice

9.1 Gemenskapsboende i en boendeenhet för äldre

Gemenskapsboende är hyresboende i vilket ingår en bostad, gemensamma lokaler och aktiviteter för klienter samt vård och omsorg enligt behovet. Servicen är i regel avsedd för äldre. Gemenskapsboende är den primära boendeformen när tjänster som tillhandahålls i hemmet och tjänster som stöder boende hemma inte är tillräckliga för att möta klientens servicebehov. Behovet av stödtjänster bedöms som en del av utvärderingen av lämpligheten för gemenskapsboende.

Gemenskapsboende kan beviljas som en kort- eller långvarig tjänst.

Funktionsförmåga

Klientens funktionsförmåga är tillräcklig för att klara av vardagliga sysslor med assistans och att vid behov kunna larma efter hjälp för sig själv. Klienten kan röra sig säkert utan att upprepade gånger gå vilse, även om klientens minne kan vara nedsatt. Klienten har inget sådant beteende som stör den egna säkerheten, boendet eller andra klienters säkerhet.

Behov av assistans

- Klienten har nedsatt fysisk, psykisk, kognitiv eller social funktionsförmåga, och tryggt boende kan inte ordnas i vanligt boende med hjälp av öppenvård.
- Klienten kan behöva ett hjälpmedel och/eller assistans av en person för dagliga aktiviteter. Klienten har dock inget behov av långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg.
- Klienten har problem som hänför sig till social eller psykisk välfärd eller säkerhet.

- Hemvårdsklienten har ett återkommande dagligt behov av assistans eller oändamålsenlig användning av tjänster, till exempel jourbesök eller larm via trygghetstelefonen.
- Den behövliga regelbundna nattliga hjälpen kan genomföras med hjälp av besök som planerats på förhand.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan

Vid bedömningen av klientens servicebehov är hens helhetssituation avgörande. Vid bedömningen av klientens behov av hjälp används olika mätare och de utgör en del av bedömningen av situationen som helhet. Ett enskilt mätresultat är inte en grund för att bevilja eller avslå en tjänst.

Vardagliga aktiviteter: Klienten behöver i begränsad utsträckning assistans av en annan person och behovet uppdagas i de dagliga aktiviteterna som har att göra med förmågan att klara sig i vardagen. ADL-H ≥ 2 . ADL-H-mätaren beskriver personens förmåga att klara sig i vardagen. Förmågan att klara sig i vardagen omfattar bland annat måltider, förflyttning från säng och stol, att röra på sig, toalettbesök och skötsel av personlig hygien. ADL0=1 behov av handledning eller hjälp vid måltider, skötsel av personlig hygien eller när man rör sig i hemmet eller toalettbesök

Kognitiv funktionsförmåga Lindrig kognitiv störning. CPS 1-3. CPS-mätaren beskriver klientens kognitiva funktionsförmåga. Mätaren mäter den kognitiva förmågan i förhållande till fyra variabler: förmåga att göra sig förstådd, beslutsförmåga, förmåga att äta själv och närminne. Klientens närminne och förmåga att ta dagliga beslut har försämrats till exempel inom områden som läkemedelsbehandling, näring eller andra delområden av förmågan att klara sig i vardagen.

Minnesmätare: MMSE $\geq 18/30$.

Servicebehov MAPLe5: 3–4 medelstort behov av assistans

Depressionssymtom: GDS $> 15/30$

Grunder för beviljande av tjänsten

Servicebehovet bedöms alltid individuellt. Beviljandet av tjänsten baserar sig på en omfattande bedömning av servicebehovet. Som en del av bedömningen av servicebehovet genomgår klienten (vid behov) en medicinsk bedömning. Som en del av bedömningen av servicebehovet utreds klientens syn på servicen för gemenskapsboende samt klientens egen önskan och förutsättningar att ansöka om tjänsten. Vid beviljandet av tjänsten avgör klientens helhetssituation.

En förutsättning för beviljandet av tjänsten är att möjligheten att stödja självständigt boende hemma med hjälp av tjänster som stöder boende hemma har utretts, och tjänsterna har konstaterats eller bedömts vara otillräckliga för att tillgodose klientens behov.

I bedömningen av servicebehovet har man utvärderat innehållet och mängden av servicetimmar i den ansökta tjänsten samt behovet av stödtjänster. Gemenskapsboende beviljas inte utan behov av hemvård och/eller stödtjänster inom gemenskapsboende. Tjänsten kan inte beviljas om klienten uppvisar missbruk och/eller psykiska sjukdomar och symtomen inte är i vårdbalans.

Bostadens dåliga skick eller olämplighet utgör inte en grund för beviljande av gemenskapsboende.

9.1.1 Måltidstjänst som stödtjänst inom gemenskapsboende

Måltidstjänst innebär att klienten får måltider på en enhet för gemenskapsboende. Tjänsten kan omfatta dagens samtliga måltider eller en del av måltiderna. Måltiderna som erbjuds följer näringsrekommendationerna för äldre. Måltidstjänsten inkluderar sådan specialkost som klienten behöver. Om välfärdsområdet har beviljat klienten måltidstjänster som stödtjänst, ansvarar tjänsteproducenten för att producera klientens måltidstjänst i enlighet med den beviljade tjänsten.

Grunder för beviljande av tjänsten

Klienten behöver assistans för att ordna sina måltider och kan inte själv skaffa eller tillreda dem. Om klienten behöver assistans med att beställa eller värma upp mat, ingår assistansen i klientens servicetimmar.

9.1.2 Städtjänst som stödtjänst inom gemenskapsboende

Städtjänsten omfattar veckostädning. Städtjänsten kan omfatta underhållsstädning av hemmet, till exempel dammsugning, dammtorkning, att tvätta golvet eller toaletten. Städtjänsten omfattar inte storstädning, fönstertvätt eller piskning av mattor.

Grunder för beviljande av tjänsten

Städtjänsten är behovsprövad och beviljas utifrån en bedömning av servicebehovet.

Ordnande av tjänsten

Tjänsten ordnas av enhetens serviceproducent eller med servicesedel för hemstädning. Med servicesedel kan tjänsten i regel beviljas personer över 65 år för två (2) timmar per månad. Städningssedelns värde bestäms enligt det värde som Västra Nylands välfärdsområdesstyrelse har fastställt.

Stödtjänster (städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden) kan beviljas för sammanlagt högst åtta (8) timmar per månad.

9.1.3 Klädvårdstjänst som stödtjänst inom gemenskapsboende

Klädvård omfattar tvätt och upphängning av brukskläder och sängkläder. Klädvården kan också omfatta vikning av kläder och placering av dem på rätt plats. Klädvård omfattar inte handtvätt av textilier eller mangling av sängkläder.

Grunder för beviljande av tjänsten

Städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden är behovsprövade tjänster och beviljas utifrån en bedömning av servicebehovet.

Tjänsten är avsedd för tvätt av brukskläder och sängkläder när klienten inte själv eller med assistans kan sköta sin tvätt.

Ordnande av tjänsten

Tjänsten ordnas åt klienten av en serviceproducent för gemenskapsboende. Stödtjänster (städtjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden) kan beviljas för sammanlagt högst åtta (8) timmar per månad.

9.1.4 Trygghetsservice som stödtjänst inom gemenskapsboende

Med hjälp av trygghetsservicen får man assistans i en plötslig situation. Användning av trygghetsservicen gör det möjligt att få icke-brådskande hjälp till hemmet dygnet runt.

Syftet med trygghetsservicen är att öka säkerheten och minska oron när klientens funktionsförmåga är nedsatt och hen har en risk att falla, få anfall eller har en minnessjukdom.

Med trygghetsservice avses en tjänst som omfattar en lämplig säkerhetsanordning för klientens bruk, mottagning av larm dygnet runt via anordningen, bedömning av behovet av hjälp efter larmet och tryggad tillgång till hjälp oberoende av tiden på dygnet.

Säkerhetsutrustningen omfattar ett trygghetslarm som består av två delar: en fast centralenhet och en larmknapp som användaren bär med sig (rund handleden eller i ett halsband).

Grunder för beviljande av tjänsten

Trygghetsservice ordnas för klienter inom gemenskapsboende som behöver den på grund av sjukdom, hög ålder, funktionsnedsättning eller någon annan motsvarande orsak som försvagar funktionsförmågan. Tjänsten är avsedd för klienter inom gemenskapsboende som på grund av nedsatt funktionsförmåga har fallrisk/-benägenhet och känsla av otrygghet.

Ett armband med GPS kan beviljas om det finns en risk att klienten går vilse. För personen som använder GPS-armbandet ska utses två anhöriga som tar emot beskedet om larm.

Spisvakt kan beviljas som en del av trygghetsservicen för personer med minnessjukdom på följande grunder, även om de övriga grunderna för beviljande inte uppfylls:

- en person med minnessjukdom använder spisen aktivt eller spisen används av en annan person som bor i hushållet och
- det finns en risk att en person med minnessjukdom använder spisen ensam och spisen kan inte tas ur bruk till exempel genom att avlägsna säkringen.

Tilläggsutrustning

Utifrån bedömningen av servicebehovet kan klienten även beviljas dörrvakt och spisvakt som separat tilläggsutrustning. Grunden för beviljande av tilläggsutrustning är tryggande av klientens boende hemma i situationer, där klienten inte uppfyller kriterier för serviceboende med heldygnsomsorg.

Dörrvakt Dörrvakten finns tillgänglig som en grundmodell och ett smart alternativ. Dörrvakten övervakar användningen av dörren enligt villkor som skapats enligt klienten och gör vid behov ett automatiskt larm. Den smarta dörrvaktens egenskaper minskar antalet onödiga larm.

Spisvakt: Spisvakten övervakar spisens temperatur och bryter vid behov elen och gör ett automatiskt larm. (installationskostnaderna och serviceavgiften på egen bekostnad) För installation av spisvakt måste klienten separat beställa en elektriker.

För trygghetsservicen behövs klientens samtycke. Om klienten söndrar eller tappar bort en trygghetsapparat, eller dess tillägsdelar, ansvarar klienten själv för kostnaderna. Tjänsteproducenten fakturerar klienten för produkter som gått sönder eller tappats bort. Klienten ska överlåta 1–2 nycklar till producenten av trygghetstjänsten för eventuella trygghetsassistansbesök.

9.1.5 Uträttande av ärenden som stödtjänst inom gemenskapsboende

Med tjänsten för uträttande av ärenden avses i huvudsak uträttande av ärenden tillsammans med klienten och assistans vid uträttande av ärenden både hemma och utanför hemmet, till exempel vid anskaffning av mat- och dagligvaror och läkemedel, samt som hjälp vid uträttande av ärenden till exempel hos myndigheter eller vid användning av tjänster. Tjänsten är planmässig och dokumenterad i klientens vårdplan.

Uppgifter kan till exempel vara att göra en elektronisk butiksbeställning tillsammans med klienten, handla i butiken åt klienten, lägga inköpen i skåpet eller hjälpa till med att kontakta myndigheter eller vara ledsagare vid besök till hälsovården. Tjänsten för uträttande av ärenden kan omfatta ledsagning till olika evenemang eller hobbyer som servicecentralen eller simhallen.

I tjänsten för uträttande av ärenden hör det inte till assistenten att sköta klientens penningärenden, hantera kontanter eller använda klientens bankkort. Bank- och penningärenden sköts med stöd av anhöriga eller närstående. Serviceproducenten kan dock vara klientens ledsagare på bankärenden eller butiksbesök.

Tjänsten kan fås på vardagar (mån–fre) kl. 7–18.

Grunder för beviljande av tjänsten

Tjänsten är avsedd för klienter vars funktionsförmåga har försämrats på så sätt att de behöver assistans av en annan person för att utföra uppgifter. Tjänsten för uträttande av ärenden är behovsprövad och beviljas utifrån en bedömning av servicebehovet.

En grund för beviljandet är att klienten inte har möjlighet att använda självfinansierade tjänster eller frivilliga aktörer och att klienten inte har anhöriga eller närstående som kan hjälpa.

Ordnande av tjänsten

Tjänsten ordnas åt klienten av en serviceproducent. Stödtjänster (städttjänst, klädtjänst och uträttande av ärenden) kan beviljas för sammanlagt högst åtta (8) timmar per månad. Klienten är skyldig att ordna eventuell transport på egen bekostnad. Ledsagning av klienten kan inte genomföras med hjälp av assistentens biltransport.

9.2 Kortvarigt boende med heldygnsomsorg

Kortvarigt serviceboende med heldygnsomsorg är en planerad vårdperiod på ett vårdhem. Målet med perioden är att stödja boende hemma. Tjänsten är i huvudsak avsedd att stödja närståendevården för äldre och situationer med anhörgivård. Tjänsten omfattar vård och omsorg samt måltider.

Funktionsförmåga

Klientens dagliga fysiska, psykiska, kognitiva eller sociala funktionsförmåga har försämrats till den grad att klienten behöver assistans dygnet runt.

Behov av assistans

Klienten behöver kontinuerlig vård och omsorg dygnet runt för att klara av vardagliga sysslor.

Behovet av assistans dygnet runt som framgår som ett omfattande behov av fysisk assistans i vardagliga aktiviteter samt en försämring av den kognitiva förmågan. Vid bedömningen av den vardagliga funktionsförmågan nyttjas en RAI-bedömningen.

Klienten kan ha svåra psykiska, sociala eller säkerhetsrelaterade problem som inte reagerar på behandling. Klienten behöver tillsyn och assistans dygnet runt.

Klientens kognition medelsvårt nedsatt, klientens dagliga beslut är kontinuerligt bristfälliga/farliga, eller klienten har stora svårigheter att göra sig förstådd.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan:

Vid bedömningen av klientens servicebehov är hens helhetssituation avgörande. Vid bedömningen av klientens behov av hjälp används olika mätare och de utgör en del av bedömningen av situationen som helhet. Ett enskilt mätresultat är inte en grund för att bevilja eller avslå en tjänst.

Servicebehov MAPLe 4 stort servicebehov eller MAPLe 5 mycket stort servicebehov

Minnesmätare: MMSE 17 eller mindre

Förmåga att klara sig i vardagen: ADL-H ≥ 3 ADL-H-mätaren beskriver klientens förmåga att klara sig i vardagen. Förmågan att klara sig i vardagen omfattar: måltider, förflyttning från säng och stol, att röra på sig, toalettbesök och skötsel av personlig hygien eller svåra psykiska, sociala eller säkerhetsrelaterade problem som inte reagerar på behandling.

Nivå på kognitiv funktionsförmåga: Måttlig kognitiv nedsättning. CPS ≥ 3 . CPS-mätaren beskriver klientens kognitiva funktionsförmåga. Mätaren mäter den kognitiva förmågan i förhållande till fyra variabler: förmåga att göra sig förstådd, beslutsförmåga, förmåga att äta själv och närminne.

Grunder för beviljande av tjänsten

Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas för personer som behöver kontinuerlig vård och omsorg dagligen oberoende av tiden på dygnet, eller krävande yrkesmässig vård, vars ordnande i form av hemvård, närståendevård, familjevård eller på annat sätt inte är möjligt eller inte ligger i klientens intresse. Tjänsten beviljas inte personer som bor ensam.

Tjänsten beviljas i regel personer som vårdas av närståendevårdare för att möjliggöra närståendevårdarnas lagstadgade lediga dagar.

Bedömningen görs av en anställd vid Seniorinfo tillsammans med klienten och närståendevårdaren samt vid behov med klientens anhöriga.

Tjänsten kan också beviljas en klient vars anhörig eller närstående ger bindande vård och omsorg dagligen utan avtal om närståendevård.

Tjänsten kan också beviljas på grund av en akut krissituation.

Beviljandet av kortvarigt serviceboende med heldygnsomsorg grundar sig alltid på klientens behov av assistans och tjänster, inte på olämpliga boendeförhållanden, till exempel under ett stambyte.

Tjänsten beviljas i regel klienter vars funktionsförmåga och behov av assistans motsvarar vårdberoendegrupperna 2 och 3 inom stöd för närståendevård.

Kortvarigt boende med heldygnsomsorg kan ordnas som på förhand överenskomna regelbundna perioder när villkoren för beviljande av långvarigt boende med heldygnsomsorg uppfylls. Med tjänsten säkerställs att närståendevården eller anhörigvården kan fortsätta i hemmet.

9.3 Långvarigt boende med heldygnsomsorg

Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas för personer som behöver kontinuerlig vård och omsorg dagligen oberoende av tiden på dygnet, eller krävande yrkesmässig vård, vars ordnande i form av hemvård, närståendevård, familjevård eller på annat sätt inte är möjligt eller inte ligger i klientens intresse. Tjänsten består av en hyresbostad, vård och omsorg samt måltider. Servicen är i regel avsedd för äldre.

Funktionsförmåga

Klientens dagliga fysiska, psykiska, kognitiva eller sociala funktionsförmåga har försämrats till den grad att tryggt ensamboende inte kan ordnas i det egna hemmet, med hjälp av anhöriga, med stöd av tjänster som stöder boende hemma eller genom gemenskapsboende.

Behov av assistans

Klienten behöver kontinuerlig vård och omsorg dygnet runt eller krävande yrkesmässig vård för att klara av vardagliga sysslor. Vid bedömningen av den vardagliga funktionsförmågan nyttjas en RAI-bedömningen. Behovet av assistans dygnet runt som framgår som ett omfattande behov av fysisk assistans i vardagliga aktiviteter och/eller en försämring av den kognitiva förmågan, så att klienten behöver omsorg och tillsyn oavsett tiden på dygnet.

Behovet av assistans kan komma till uttryck på flera av följande sätt: klientens oändamålsenliga användning av tjänster, frekventa besök på jouren, larm till trygghetsservicen, upprepade perioder av avdelningsvård. Klienten har vid behov tillgång till stödtjänster för boende hemma, många timmar hemvård (över 55 timmar/månad), vanligtvis minst 3–4 dagliga besök eller annan assistans som ersätter dessa, behov av nattlig assistans som inte kan tillgodoses med hjälp av besök.

Klienten kan ha svåra psykiska, sociala eller säkerhetsrelaterade problem som inte reagerar på behandling och behovet som dessa skapar kan inte tillgodoses på annat sätt än genom boendeservice med heldygnsomsorg. Klienten gör skadliga val för sig själv utan att inse deras betydelse. Klienten är inte medveten om var hen är och löper en kontinuerlig och reell risk att gå vilse.

Mätare som huvudsakligen används i bedömningen av funktionsförmågan

Vid bedömningen av klientens servicebehov är hens helhetssituation avgörande.

Vid bedömningen av klientens behov av hjälp används olika mätare och de utgör en del av bedömningen av situationen som helhet. Ett enskilt mätresultat är inte en grund för att bevilja eller avslå en tjänst.

Servicebehov: MAPLe 4 stort servicebehov eller MAPLe 5 mycket stort servicebehov

Förmåga att klara sig i vardagen: ADL-H ≥ 3 ADL-H-mätaren beskriver klientens förmåga att klara sig i vardagen. Klienten behöver mycket assistans av en annan person, behöver assistans eller är helt beroende av assistans inom något av de områden av den vardaglig funktionsförmågan som bedöms. Förmågan att klara sig i vardagen omfattar måltider, förflyttning från säng och stol, att röra på sig, toalettbesök och skötsel av personlig hygien.

Nivå på kognitiv funktionsförmåga: Medelsvår kognitiv störning. CPS ≥ 3 . CPS-mätaren beskriver klientens kognitiva funktionsförmåga. Mätaren mäter den kognitiva förmågan i förhållande till fyra variabler: förmåga att göra sig förstådd, beslutsförmåga, förmåga att äta själv och närminne. Medelsvår kognitiv störning, klientens dagliga beslut är kontinuerligt bristfälliga/farliga eller klienten har stora svårigheter att göra sig förstådd.

Minnesmätare: MMSE 17 eller mindre

Grunder för beviljande av tjänsten

Servicen kan beviljas en klient som har så pass nedsatt fysisk, psykisk, kognitiv eller social funktionsförmåga att klienten behöver kontinuerlig vård och omsorg dygnet runt på ett vårdhem/en boendeenhet.

Vid bedömningen av klientens servicebehov är funktionsförmågan vid bedömningen och klientens helhetssituation avgörande. En förutsättning för beviljandet av tjänsten är ett aktuellt behov av tjänsten.

Beviljandet av tjänsten baserar sig på en omfattande bedömning av servicebehovet och som en del av den genomförs en RAI-bedömning och vid behov en medicinsk bedömning. Som en del av bedömningen av servicebehovet utreds och beaktas klientens åsikt samt förmåga att förstå betydelsen av att ansöka om tjänsten. Om klienten på grund av minnessjukdom eller annan orsak inte kan ta ställning till sitt boende eller sin vård, utreds klientens åsikt och servicebehov tillsammans med klientens närstående.

En förutsättning för att bevilja tjänsten är att klienten inte klarar sig tryggt med hjälp av tjänster som stöder boende hemma. Möjligheterna till hemvård, andra tjänster som stöder boende hemma, familjevård, närståendevård eller korttidsboende har utvärderats eller konstaterats vara otillräckliga. Som en del av bedömningen av servicebehovet utvärderas hinder för boende hemma och realiserade risker som inte kan elimineras.

Serviceboende med heldygnsomsorg kan beviljas om det primära behovet av boende och service inte kan tillgodoses genom gemenskapsboende.